

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravnništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/A. Vse pošiljke je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izbeja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna šte. 1:50 Din. Članstvo „Pov. UJU — Ljubljana“ ima s članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2:50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11:197.

Kje je načelna jasnost in kje zmedenost?

(Na članek tov. Šmaidka v 11. številki »Učit. Tovariša«.)

Želeli smo si, da se oglašijo nasprotniki deklaracije s svojimi protiarargumenti v našem stanovskem glasilu, ker smo si obetali od debate razčiščenja situacije, zblizanje mnenj in likvidacijo našega spora, na prihaio sedaj advokati s svojimi v napreji določenim stališčem in namenom, da za vsako ceno dokažejo, da je vsa deklaracija od konca do kraja zrešena in nesprejemljiva.

Metode boja.

Po tej advokatski metodi ne bi bilo težko dokazati karkoli hočete, tudi to, da so vsi nasprotniki deklaracije »anti-nacionalisti« in »protidržavni« elementi. Tudi najasnejša stvar se da zaviti, kakor se da na točiči paragraf kriviti, toda ako se hočemo naiti, je treba predvsem dobre volje in iskrenosti, treba je priznati drugi stranki vsaj to, da dela v dobri veri. Marsikatera dobra misel se je tekom debate že zapisala, a naši anti-deklaraši gredo mimo nje, kakor da se ji ne tiče. Ali naj vselej od kraja začnemo z dokazovanji? Ali je tudi v tem metoda, da nas hočete utruditi?

Ves način dokazovanja je prirojen za nesamostojni del članstva. Ni mogoče na vse drzne trditve odgovorjati — človeku se tudi v resnici upira — a glavne moram osvetliti in sicer kakor zaslužijo brez tistih ozir, ki smo jih dosedaj na razne strani imeli. Izpiti se ne damo! Gospod Germek dobí odgovor od druge strani. Osebnost postajate, podtikate onim, ki so deklaracijo »zakrivil« osebne interese! To je zadnje orožje. Kam ste zašli!

Kdo je proti § 2. pravil UJU?

Po znanem zgledu onega, ki kriči: »Primit ga!« ugotavlja tov. Šmaidek, da je deklaracija v protislovju s čl. 2. pravil našega Uruženja. Smelejšo trditev je težko zapisati.

Mi torej, ki hočemo popolnoma v smislu tega člena za reševanje stanovskega programa združiti vse učitelstvo v državi v eno enotno fronto in ne izključujemo načelno nobenega stanovsko-zavednega člana našega stanu, mi smo katpada v protislovju s pravili, vi pa, ki hočete po starem političnem receptu izvršeno stanovsko ločitev duhov za vsako ceno iz političnih razlogov ohraniti in zanašate naše tešnje domače vidike v celotno organizacijo; vi ki z neverjetno smelostjo zanikate obstoj gotovih skupnih duhovnih interesov za vse učitelstvo brez ozira na mišljenje, vi delate seveda popolnoma v duhu pravil in ustanovitelj UJU.

Mi ki smatramo kot zlo, da stoji velik del hrvatskega in del slovenskega učiteljstva izven Uruženja in ima svojo lastno stanovsko organizacijo, mi ki želimo odstraniti vse načelne ovire za njih vstop in torej delujemo docela v smislu čl. 2. za okrepitev duhovnega edinstva vseh delov državne nacije; mi seve pravil ne razumemo in jih ne spoštujemo pač pa vi, ki za vas hrvatski problem sploh ne obstoja, ki ste zadovoljni s sedanjim stanjem organizacije in smatrate vsak poizkus združiti razdvojene brate kot nepotreben.

Zatekate se k pravilu, ki jih smiselno niste nikoli izvajali, ker bi drugače danes deklaracije ne bilo. Majhni ste! Moško bi bilo reči: Pravila niso vse. Nad pravili stoji suverena volja članstva, ki pravila lahko spremeni. Ako bi se čutili mi s svojimi težnjami v protislovju s pravili, ne bi se obotavljali to priznati in bi se potegovali za spremembo čl. 2. Za organizacijo nam gre, ne za besedno preklanje; za duh, ki vlada v njej, ne za umetno in prišiljeno interpretiranje tega ali onega paragrafa.

Iz čl. 2. hočete danes napraviti malika. K niemu se zatekajo danes vsi oni,

ki nimaio dovoli poguma, da bi izvajali zadnje konsekvence iz priznanega vodilnega načela. Vsak člen v taki splošnosti in vsebinski obsežnosti se da samovoljno tolmačiti. Povrh je po mojem mnenju formulacija tega člena naravnost nerodna. Prvotna njegova oblika, ki so mu jo ustanovitelji dali, je bila v nekem pogledu boljša. Deklaracija postavlja kot namen organizacije na prvo mesto zastopanje stanovskih interesov, med njimi tudi duhovnih, v drugi vrsti govori šele o kulturnovzgojnih nalogah organizacije in to z neko omejitvijo. Iz tega bi lahko kdo umetno skonstruiral kako nasprotstvo s pravili, a jasno je, da je treba položiti težišče vsega organizacijskega dela za prosep šole in narodne prosvete v delo za strokovno izobrazbo učiteljstva in v vsa prizadevanja usposobiti ga za javno delovanje med narodom. Neka omejitve stanovskega programa je nužno potrebna, sicer se zrušimo v raznih načrtih in postanemo neka učiteljska prosvetna organizacija z meglelim programom. Vse, kar se nanaša na našo izobrazbo, pa spada očito med duhovne interese učiteljstva in je torej že izraženo v zahtevi, da se ti štijajo in zastopajo.

Za stanovsko ali politično organizacijo učiteljstva?

Po samovoljni interpretaciji tovariša Šmaidka bi naše Uruženje sploh nehalo biti prava stanovska organizacija. Po pravilih in volji njenih ustanoviteljev naj bi bila no njegovem mnenju predvsem neka borbena organizacija za zmago »gotovih« idej, hkrati pa bi jo degradiral v navadno posredovalnico za učiteljske službe, ker smatra kot skrajno pogrešeno, da bi se organizacija v smislu deklaracije odrekla direktnemu sodelovanju pri nameščenjih. Ker priznava deklaracija kot programatične samo ideje, ki so lahko vsemu učitelstvu skupne, ali z drugimi besedami: ker izključuje iz programa vse sporne ideje, kar je posebi umevno, ako hoče združiti vse učitelstvo, se baje odreka vodilni ideji ustanoviteljev Uruženja.

Vem, kaj hočete povedati in dokazati, ko govorite o »dobojevanju načelne smeri« UJU, o zmazi »gotovih« idej, o izneverjenju »tisti« ideji, ki je bila vodilna ustanoviteljem organizacije, a spodobilo bi se vendarle, da ste nekoliko jasneši, konkretnješi, zlasti, ker bi radi drugim dokazali breznačelnost. Katera so vaša načela?

Radi bi napravili iz našega Uruženja nacionalno-politično organizacijo, ki bi se naslonila na idejno sorodno li stranko in jo ob ugodni konjunkturi te zveze tudi direktno izrabila predvsem v prid svojih članov. Toda po volji ogromne večine članstva ostane UJU stanovska organizacija in njena vodilna ideja ostane ideja stanovskega edinstva temelječa v zavesti skupnih interesov, nalog in dolžnosti, ki jih imamo kot narodovi vzgojitelji. Kakor vsaka ideja ohrani tudi ta svojo združujočo silo le, ako jo priznavamo brez zadržka in omejitve. Inače služi samo kot plašč za druge namene. Mislim, da se razumejo!

Organizacija z izrazito kulturno političnimi cilji more obstojati le na temelju mišljenske sorodnosti vseh članov. Taka mišljenska enosmernost celega stanu pa je nemogoča, nemogoča še zlasti tedaj, ako se jo hoče ustvariti na osnovi, ki predstavlja neko ideološko zmes nacionalistično-svobodomiselnega značaja.

Edino merilo: tu klerikalci tam liberalci.

Tov. Šmaidek se zelo vara, ako misli, da edino v Sloveniji ni možno spraviti vsega učiteljstva v en idejni okvir, še bolj je v zmoti ako v svoji politični navikosti misli, da je samo dvojni duhovni

interes, ki nas loči, da se ves svet suče okoli prepira do našem domačem receptu: hic liberales — hic klerikales in naravnost gorostasna je misel, zanesti ta plitev način ločitve duhov v naše Uruženje.

Le tipični predstaviteli stare kraniške politike morejo biti tako absolutno slepi za druge naše življenske probleme, za velike naloge narodove bodočnosti, ki bodo popolnoma preobrazile naše duhovno življenje in pometle s starimi političnimi gospodi. Ali je treba, da učiteljstvo vedno caplja za drugimi!

Enostranski radikalizem v strankarskem časopisu služi danes samo za to, da prikriva idejno desorientacijo in preorientacijo. Zato pripisuje deklaraciji prevelik pomen, kdor trdi, da je zrušila enotnost »napredne« fronte med slovenskim učiteljstvom. Tudi brez deklaracije bi prišlo, kar mora priti.

Pravi poim naprednosti.

Koliko je med nami še resnih duhov, ki jim politični pojem »naprednost« še kaj pomeni? Po mojem mnenju služi danes samo še kot plašč za slemeniščenje v načelnih vprašanjih. Ako je kdo dosleden demokrat, dosleden nacionalist ali svobodomislec, to mi nekaj nove in vems, kom imam opraviti, besedo »napredniak« na marsikdo istoveti z besedo »reakcionarec«. In taka zmedena načela naj bodo vodilna za stanovsko politiko in merodajna za stanovsko ločitev duhov!

Ljubezen do stanu, ljubezen do naroda, tako lepo izražena v deklaraciji v zahtevi, da nam bodi narodna korist največji zakon in edino merilo za upravičenost naših zahtev, duhovna stroškovost in svoboda, pravo požrtvovalno tovarištvo — to so temelji, na katerih hočemo deklaracijo, da bodi zgrajena stanovska organizacija. Jasno je tudi v deklaraciji izražena zahteva po neodvisnosti šolstva od dnevnih politike, kar je prvi pogoj za njegov svobodni razmah.

To pravite, da je načelna nejasnost in materialistična usmerjenost deklaracije! Ali smo morda mani napredni, mani narodni, mani svobodoljubni v pravem prvotnem pomenu besede kot vi?

Ali nam deklaracija mogoče zabranjuje to biti? Ali imate morda vse te lastnosti v zakupu? Poveite vendar, katera so vaša načela in vodilne ideje in ne skrivajte se za čisti ubogi čl. 2. naših pravil.

Nacionalno - politično delovanje učiteljstva.

Najučinkovitejši argument proti deklaraciji naj bi menda bila trditev, da zabranjuje svojim članom nacionalno-politično delovanje in napravlja iz učiteljev-idealstov mrtve lutke.

Čemu se smešite s takimi frazami, ki jih skoro ni vredno zavracati. V državi imamo celo vrsto nacionalističnih organizacij, vsaki lahko naši člani pripadajo. Imamo organizacije, kakor Jugoslovanska Matica, Družba sv. Cirila in Metoda, ki ji pripada lahko tako Orjunaš kakor Slomškar. Ne morete pa zahtevati, da bi vsi člani prilezali na eno nacionalno ideologijo, kajti poimovanje nacionalne misli nacionalne zavesti, nacionalnih dolžnosti, je zelo različno, še lahko plitveje, globlje, tesneje ali široko-grudneje. Naša naloga v društvih je, da to poimovanje etično poglabljamo, da gremo problemom nacionalne vzgoje do dna, da se ne opajamo samo ob frazah in natosu, ampak izvajamo iz narodne zavesti predvsem socialne in državljanske vrline in dolžnosti. V tem ozirju nas čakajo še nove, velike naloge.

Voliv učiteljstva na politične stranke.

Ena najbolj potrebnih knjig za naše antideklaraše bi bil politični abecedar.

Saj smo vsi za depolitizacijo šolstva, ali kdo more strankam zabraniti

izvajanje njihovega šolskega programa — tako argumentirajo. Pa kdo neki pravi, da je naša naloga, jim to zabranjevati! Ali niso šolski programi političnih strank prav lepi in za nas, če ne v celoti, vsaj v enem ali drugem oziru sprejemljivi?

Ali ima katera stranka v svojem programu, da se mora partizanstvo zanašati v šolsko upravo, da se mora zakon kršiti in kriviti? Čim več naših članov je v kateri stranki, tem večji mora biti njih vpliv. In zgolj vprašanje zrelosti je, da uporabljajo ta vpliv v prid celemu stanu in za omejitve kvarnih strankarskih vplivov na šolstvo.

Naiveč naših organiziranih članov šteje v svojih vrstah demokratska stranka. Žalostno bi bilo, ako ti ne bi imeli toliko vpliva v stranki, da bi preprečili zlorabe politične moči na šolskem polju. Ko bi le imeli voljo! Za to gre!

Kako ste vendar nedosledni! Mi deklaracijo se kot realni politiki zavedamo, da so meje političnega vpliva stanovske organizacije precej tesne, zato li ne nalagamo nalog, ki jih ne more nikdar rešiti, vi pa, ki vidite menda v njej čuvarico državne šole, ustave, narodnega edinstva in patriotizma, klaverno izpovedujete, da nimate v stranki, na katero se naj bi organizacija po vaši želji naslonila, toliko moči, da bi šolstvo obvarovali pred političnimi eksperimenti in zlorabami!

Priznajte raj, da je strankarsko korupcija v našem šolstvu v veliki meri zakrivilo učiteljstvo samo, bodi v tem ali onem strankarskem taboru, ker se li ni postavilo v bran in deloma tudi ni bilo dovoli trdno, da bi osebne koristi podredilo šolskim in stanovskim.

Vzpostavitev stanovske morale

Ker hočemo stanovsko moralo vzpostaviti in to brez preloma z dosedanjim smerio ne gre, pa nam očitata, da smo zanesli neslogo v stanovske vrste. A zrušili smo samo tisto gnilo slovo, ki ni trnela nobene kritike, ki je razjedala naš stanovski organizem, netila notranjo nezadovoljnost in preprečili smo s tem cepitev stanovskih vrst.

Zasluge političnih strank za učiteljstvo.

Sklicujete se na zasluge svoje stranke. Pa kdo hoče komu resnične zasluge kratiti! Čimveč bo katera stranka za šolo in naš stan storila, tembolj sme računati, da pridobi na pristaših v naših vrstah.

Da bi pa radi tega si morala stanovska organizacija pustiti vezati roke in žrtvovati svobodo kritike in protesta napram katerikoli stranki — na to ne more pristati stanovsko-zaveden učitelj. To pa se je godilo in pametneje bi bilo, priznati kar ni bilo v redu, ko pa zagovarjati staro smer in podtikati onim, ki se borijo za neodvisnost stanovske organizacije, nelepe namene.

Proti nerealni in blazni stanovski politiki.

Po Šmaidku ne bi bilo prav, ako organizacija varuje na vse strani proste roke in ako ne dela razlike med stranko in stranko ter na nepotrebnem ne odbija nikogar. Upoštevati bi morala v prvi vrsti napredne stranke, Pa katere so napredne? Ali je že bil pri nas kak režim na vlad, ki ne bi predstavljal koaliciije dveh ali več strank? Ali lahko govorimo o reakcionarnih in naprednih režimih? Po vsej sili hočete napraviti iz nas strankarsko usmerjeno organizacijo.

Čemu se neki predstavljajo naši zastopniki vsakemu prosvetnemu ministru! Mar bi čakali, da pride na vrsto zonet kak »napreden« minister.

Taka stanovska politika ni načelna, ampak nerealna, da ne rečem blazna.

Ni brez komike prizadevanje antideklarašev spraviti v sklad svoje ekskluzivno stališče z zahtevo po eni sami

Naročnike za 8. številko Zvončka nam javite zanesljivo do 20. t.m.

stanovski organizaciji za učiteljstvo cele države, kajti tako daleč niso dosledni in možati, da bi priznavali onim tovarišem, ki ne morejo pristati na njih megle načela, da si ustanovijo oziroma ohranijo svojo lastno organizacijo. Naj si ne domišljajo, da je njih zasluga, ako se nismo še nadalje cepili. Ako je danes 85% učiteljstva organiziranega v UJU ni da bi moralo tako ostati. Pri tako tesni smeri, kot je bila pri nas stara, bi moralo priti prej ali slej do nove cepitve. Število samo tudi ne odločuje. Nima organizacija pravice govoriti v imenu celega stanu, ako ne izpovedava načel, ki so lahko vsemu učiteljstvu skupna in ako radi tega obstojajo še druge stanovske organizacije. Število članstva tudi ne odločuje v političnem življenju, ako je na krmlju režim, napram kateremu stoji močnejša organizacija v načelnem nasprotstvu. To spada k politični abecedi.

Kateri učitelji je pravzaprav boli napreden?

Zaman iščete izhoda iz načelnih protislovij. Ali ne čutite neprosvolne komike vaše argumentacije? Pravite: Priznavamo potrebo enotne organizacije za vse učiteljstvo, a skupni so nam vsem le pravni in gnotni interesi, duhovni pa nas ločijo, toda le v Sloveniji, drugod so duhovni strpnješi (!). Ker na mora stanovska organizacija zastopati tudi duhovne interese, ako se noče pogrezniti v materializem in zatajiti vse naše ideale, zato

v njej ne moremo organizirati vsega učiteljstva brez izjeme, odnosno slovenski klerikalci ne spadajo vanjo. Vseeno pa si lahko lastimo z ozirom na naše število pravico, da zastopamo ves stan in s polno odgovornostjo vsemu stanu. To je duhovna tesnosrčnost, da večja ni možna. Radi bi in zopet ne! Ali se splača zavračati tako argumentacijo? Deklaracija govori o gotovih duhovnih interesih, ki so nam vsem skupni. Absolutne skupnosti duhovnih interesov ne najdete niti pri dveh samostojnih osebnostih.

Trdim pa mirno, da me lahko družijo s kakim naprednim Slomškariem, to je s takim, ki se resno zanima za šolske in pedagoške zadeve in se prido izobraziti in spoznavati, več duhovnih interesov kljub različnemu političnemu razmerju kot s kakim tovarišem, ki je političen napredniak, a v pedagoških zadevah velik ignoranč.

Ne pomaga vam nobeno izbegavanje. Samo dvoje je možno: ali enotna organizacija na osnovi načel, ki jih postavlja deklaracija, ali obstoji več stanovskih organizacij in nadaljnj cepitev naših vrst z vsemi neizbežnimi zlimi posledicami za stan in šolo.

Kdo hoče prevzeti odgovornost za to!

Trdno sem prepričan, da zmaga v naših vrstah politična treznost nad strankarsko tesnosrčnostjo. Iz najčistejših nagibov in deklaracija nastala idealizem je rodil idealizem, ki vodi nieno smer do zmage. Vinko Möderndorfer.

Načrt za potovanje članov UJU v Češkoslovaško republiko.

Vse vodstvo prevzame Beograd, kateremu zagrebška in ljubljanska sekcija dostavi vse potrebne podatke.

Udeležencev je lahko največ 100 (najprikladneje 60), in sicer za Beograd 40, Zagreb 30 in Ljubljano 30.

Spisek udeležencev je treba čimprej poslati Č. S. Obci Učiteljski.

Odhod se mora vršiti najpozneje 28. junija t. l., da se prepotuje zapadno Češko še pred zletom v Pragi.

To je smatrati kot prvi službeni poset UJU v Č. S. R. Reprezentativno vodstvo ima beograjska sekcija, odnosno predstavništvo UJU. Tehnično vodstvo ima zagrebška sekcija, ki je po svojih zastopnikih že osebno stopila v stik s Č. O. U. v Pragi.

Vsak član mora do 1. junija vplačati v potni fond 1200 Din, iz česar bo plačala vsaka sekcija zase potnino, prenočišče in hrano (trikrat dnevno) v Č. S. R. do vključno Bratislave.

Pred Č. S. R. bi se ustavilo samo v Gradcu, kjer bi si ogledali znamenito vadbno, zavod za nerazvito (manjzadrieno) deco itd., eventualno še Linc. Na povratku bi si lahko ogledali eventualno Dunaj, Semering ali Budimpešto, toda brez obveze na to potovanje.

Pedagoški teden v Mariboru.

Lansko leto meseca maja je priredil Ped. did. krožek prvi pedagoški teden. Skozi ves teden so bila vsak večer v kazinski dvorani za širše ljudske mase predavanja o reformi šolstva.

Letos pa priredi »Krožek« od 12. do 17. aprila 1926 svoj drugi ped. teden, ka-

mor pride tudi 36 učiteljev (ic) iz mariborske oblasti. S tem ped. tednom je namreč splošno tudi tečaj za rokotvorni pouk, katerega bo vodil naš znani strokovnjak g. ravnatelj Drago Humek. Dopoldne in popoldne se bo vršil tečaj, zvečer pa predavanja naših najboljših, pri-

naravnih sil delujočih in deležih dobrote in zlo. Ta zavest onemoglosti in večne odvisnosti se javlja zlasti v religiji kmetkega ljudstva, na tudi povsod v življenju napram silam, ko čuti, da jim ni kos.

Kajti predstavniki svet seliaka ni velik. Zunanji vtisi, ki jih sprejema, so vedno isti. Posameznosti v življenju narave ne opaža, ako ni nani opozorjen. Ker pa se to, kar doživlja, vedno ponavlja, so vtisi v njegovi duši tem trajnejši in to, kar dobiva po navadi svojo sankcijo, postane zani avtoritativno in to avtoriteti je le težko premagati. Zato počasni razvoj na kmetih, neodločnost in trma seliaka, nezaupljivost in mržnja napram novotarijam. On je to, kar imenuje Nemec »Gewöhnheitsmensch«. Tako nastajajo gotove navade, ki jih nazivljamo šega in običaji in ki dobivajo svojo veljavo v skupnem, zajedniškem življenju na vasi.

Izločen iz te vaške zajednice podlega kaj rad močnim vtisom, ki jih nudi mesto. Sai je vendar njegova fantazija polna romantike, nagnjena k nenavadnemu eksotičnemu njegova religija polna mitoloških predstav, njegove pravilice poznajo le nasprotje med boga-

znanih strokovnjakov, med njimi dva univerzitetna profesorja. Razpravljali bodo o »Duševnem in telesnem razvoju našega otroka« v sledečem redu:..

V ponedeljek 12. aprila 1926 dr. Fr. Toplak: Dojenček.

V torek 13. aprila 1926 dr. Karl Ozvald: Predšolska doba.

V sredo 14. aprila 1926 dr. Fran Žgeč: Šolska doba.

V četrtek 15. aprila 1926 Gustav Šilih: Mladeniška doba.

V petek 16. aprila 1926 Anton Skala: Duševno zaostali otroci.

V soboto 17. aprila 1926 dr. Ramiro Bujas: O izboru poklica.

Dr. Toplak nam bo podal ves telesni in duševni razvoj otroka od njegove spočetka do takrat, ko dojenček shodi. Govoril bo o higieni otroka in sploh o pravilni negi neoboljenega malčka.

Vseučiliški profesor dr. Karl Ozvald bo obravnaval otroka do šestega leta — njegove duševni razvoji — vpliv družbe in okolice, v kateri otrok vzraste, o igri itd.

Šolsko dobo, kot eno najvažnejših dob v človeškem življenju, nam bo temeljito razložil dr. Fran Žgeč na podla-

Višja pedagoška šola.

Članek »Višja pedagoška šola«, katerega je objavil »Klub slov. slušateljev« na višji pedagoški šoli v Zagrebu v 12. številki »Učit. Tov.« od 25. marca 1926 je žalil za učiteljstvo meščanskih šol, radi česar se ozlašam; društvo meščanskošolskih učiteljev naj na samo protestira proti pisanju takih člankov.

Za dane konstatiram le to-le: Članek je v vsem tudi vsebinsko pod vsako kritiko, zato ne morem verjeti, da bi ga pisal Klub slov. slušateljev. Pa bodi!

Neki tovariš, ki je danes tudi slušatelj na višji pedagoški šoli, se je pred kratkim izrazil, da je letos na višji pedagoški šoli mnogo statistov. Čudno je to slišati in težko verjeti — vsaj do danes — a zgornji članek nam da misliti, sicer bi članek ne tožil »z žalostjo« po zabavi in družbi in del dolge jermijado, koliko in kako se morajo ubogi slušatelji učiti in z učenjem mučiti.

Iz lastne prakse vem, da učenec, ki ga predmeti zanimajo in vesele, nikdar ne toži in nikoli mu ni učenja teh predmetov preveč. Vse napravi z zadovoljstvom in veseljem, tudi se s tem nikdar ne baha, ako mu je res kaj do stvari.

Piscu zgornjega članka bi moralo biti znano, da je ravno v Sloveniji veliko tovarišev, ki žele in hočejo resno študirati za meščanskošolske učitelje in ki so prošli za sprejem v višjo pedagoško šolo, a so bili vsled pomanjkanja prostora odklonjeni. Tem bi ne bilo učenje v balast, ker jim je res do tega! Tem je

gi »Popisnik o razvojnem stanju otrok«, katere je izdal »Krožek« in jih je učiteljstvo posameznih šol pred kratkim izpolnilo in vpslalo. Iz njih se nam zrcali ves duševni razvoj otroka do pubertete.

Predsednik »Krožka«, agilen profesor Gustav Šilih, nam bo orisal bistvo, potek in trajanje pubertetne in adolescentne dobe. Govoril bo o čustvenosti, volji in intelektu v tej dobi; o razmerju mladostnika napram družini, etiki, religiji, umetnosti. Kot ilustracije mu bodo služile zlasti primeri iz slov in tuje književnosti.

Strokovni učitelji na pomožni šoli Anton Skala bo govoril o patoloških tipih — povdarjal vzgojni moment. Predavanje bo zelo temeljito in zanimivo, ker bo predavatelj govoril iz izkušenj svojega dela.

Slednjič nam bo govoril še univerzitetni profesor dr. Ramiro Bujas iz Zagreba o izboru poklicev, kar je eminentne važnosti za vse bodoče življenje posameznika. V drugih državah imajo že urade za nasvetovanje poklica. Na to predavanje opozarjamo zlasti naše obrtniške kroge.

višja pedagoška šola resna naprava in sveta, kakor je tudi vsem nam »starejšim«, zato bi takih člankov onie (kot je zgornji) ne spuščali v svet. Ako bi kaj pisali o višji pedagoški šoli, bi pisali tako, da bi se pokazali res ne vredni.

Dragi tovariši v »Klubu«. Vi ste odšli na višjo pedagoško šolo z namenom, da boste študirali in si pridobili višjo izobrazbo. Resnično višjo izobrazbo si na človek ne pridobi kar v par »dolgih mesecih«, ampak šele po dolgi leti. Zato na hitro in temeljito na delo, da se vam bo čim prej lažje praktično udeleževati — seveda po svojih resničnih zmognostih in na krepko podpirati le v resnem delu za višji napredek in ugled naših meščanskih šol.

Tudi bi ne bilo najbrže prav nič napadno, ako bi se zg. slušatelji nekoliko bolj brigali za dosedanje delovanje sedanjih meščanskošolskih učiteljev in njihove strokovne organizacije v tem pogledu.

H koncu izrazim še to-le pobožno željo, zg. slušatelji (ce) naj bi ne mislili na kaste učiteljstva, temveč na to, kako naj se združimo vsi prosvetni delavci od najnižje do najvišje organizirane šole (univerze) v eno močno stanovsko organizacijo. — Prežet takih misli Vas pričakujemo.

Anton Fakin.

strokovni učitelji mešč. šole.

Kako je nastala Deklaracija?

Še enkrat sem primoran, če tudi nerad, da izpregovorim v tej zadevi.

Debata je začela na opolzlo pot osebnih očitkov. Tovariš Germek je zapisal v zadnjem svojem članku te-le besede: »Ako bi vsak stanovski tovariš podredil osebne interese, koristi celote, bi tudi deklaracija izostala. Zato so tisti, ki so spravili deklaracijo v svet, hudo grešili nad celim stanom.« Ne tako!

Ko bi poznal tovariš Germek historijat deklaracije, bi bil previdnejši v

svoji sodbi. Zato sem primoran nekoliko pojasniti prave vzroke, ki so rodili deklaracijo. Dolžan sem to storiti radi onih tovarišev, ki stoje v ospredju pokreta in ki jih poznam kot čiste značaje.

Kot bivši večletni predsednik društva, iz kolega je deklaracija izšla in kot član oži. sosv. imam u pogled v razmere in poznam ozadje cele zadeve, poznam na tudi rahločutnost tovarišev svojega društva v vseh zadevah, ki se tičejo stanovske časti in discipline ter

Kar je bila tam skupna zemljiška last, mora biti tu zajedniški kapital v obliki zadruge. Iz nje naj zopet zrastejo organsko nove šega in običaji, skladni s kmetiskim življenjem, naj nastanejo s ponavljanjem istih dejanj, potom vaie in navade. Pristni običaji je zrastle iz bistva narodove duše, nastal je nezavestno, instinktivno. Posamezniki so sicer nje nosilci, a s svojo osebnostjo niso stopili nikdar v ospredje.

Voina je tudi od našega kmeta zahtevala težke žrtve, a pomagala je vsaj večini — žal samo trenutno — izkopati se iz dolgov, jim dala v gnotnem ozlju zopet možnost svobodnega gibanja. Dala je našemu kmetu zopet izgubljeno samozavest, ker je opazil, kakšnega pomena je v državi, zlasti še za mesto. Tako je našel zopet samega sebe. To lahko nastane začetek nove dobe za kmetški stan, ampak tudi le takrat, ako ne vede v slepo posnemanje mestnih navad in uredb, marveč, ako bo kmetijski ponos vodil kmeta k uvaževanju in povdarianju tega, kar je niemu lastnega, domačega, ako bo služil ustanavljanju organizacij, ki bodo pravi izraz interesov in bistva domače kmetijske grude.

LISTEK.

Naš ideal kmetске občine kot gospodarske in kulturne zajednice.

(Konec.)

Drugače na deželi. Tu je doma iracionalnost. Pokojnost življenja, eno in isto ponavljajoče se delo v vsakem letnem času, eni in isti vtisi okolice dovoljujejo prevdarno mirno doživetje in izživetje, močno pospešujejo čustveno stran življenja, delovanje fantazije, kole plod so baice, pripovedke, narodne pesmi itd. Te so doma na deželi ne v mestu. Življenje in umetnost na deželi imata naivno noto, izvirata iz harmonije med človekom in naravo. Vsaka umetnost je neposreden izraz notranje enotnosti vaške zajednice, dane po naravi in delu.

Mogoče ni nič za deželo tako značilno kot potreba po neki avtoriteti. Vzrok temu bo treba predvsem iskati v zavesti trajne odvisnosti od narave, od

si predstavljam njih ogorčenje radi izpada tovariša Germeka.

Mi, ki živimo daleč stran od zadržanega ljubljanskega ozračja, kjer pač brez osebnosti ne moremo rešiti nobene večje stvari, smo za take stvari občutljiviše kot v naši centrali. Pri nas tudi nihče ne more razumeti, da bi načela, izražena v deklaraciji, ki so pri nas temelji stanovskemu edinstvu, mogla drugod temu edinstvu škoditi. Krivda mora biti drugod, ne v deklaraciji. Mogoče moja pojasnila nekoliko pripomorejo, da se bo zadeva gledala in presojala s pravilnejšimi očmi.

Kje je deklaracija nastala in kdo jo je povzročil?

Izšla je iz odbora Učiteljskega društva za Mežiško dolino. Nihče razven njegovih članov ni imel pri sestavi nikake besede, od nikoder tudi ni prišla kaka iniciativa za neno sestavo. Spremembe, ki so se pozneje izvršile, so malenkostne. Društvo nosi torej polno odgovornost in nati se nani naslovi vsa kritika.

Kakor je trda ugotovitev, ne morem mimo nje: Deklaracija je bila naravnost izdana od bivšega vodstva poverjenstva. Kljub pritiskom, prijateljskim nasvetom, opozorilom od raznih strani, je vztrajal tovariš Jelenc na svojem strankarsko orientiranem stališču v stanovski politiki. Smatral je vztrajanje pri stari smeri kot nekako častno zadevo, kot stvar hvalečnosti napram stranki, ki ji pripada on in velik del učiteljstva. Članstvo pa je to enostransko smer čimdalje odločneje odklanjalo. Delalo je to smer soodgovorno za padanje stanovske morale, za naraščanje partizanskih vplivov na šolstvo, za pravno nesigurnost učiteljstva, za padanje ugleda in vpliva poverjenstva pri vseh drugih strankah.

Najodločnejše stališče napram strankarski smeri stanovske politike je vedno zastopalo naše učiteljsko društvo, ki se je od svojega postanka dosledno zavzemalo za brezkompromisno stanovsko edinstvo vsega učiteljstva in popolno strankarsko neodvisnost stanovske organizacije. Popolnoma zgrešeno je mnenje, da imajo naše društvo v rokah radikalni elementi. Predsedoval sem mu več let, sam sem zastopal to smer in enako nairesnejši, naitrežnejši člani — tudi vsi demokrati. Naše stremenje je šlo za tem, da združimo v svojem društvu vse učiteljstvo v okraju in tako so v njem v resnici organizirani vsi stanovski člani od prvega do zadnjega kljub različnemu mišljenju. Družila nas je vedno narodna zavednost, ker smo večinom vsi živeli prei pod nemškimi pritiski in se navadili duhovne stroljivosti napram rodnemu bratu. Smatrali smo vsi kot stvar značajnosti, močnatosti in poštenosti, da spoštujemo prepričanje drugomislečega tovariša, da ga ne silimo k ničemu, kar bi nasprotovalo njegovim vestim in da uredimo smer in delovanje društva tako, da se bo čutil vsak član v njem domačega.

Deklaracija ni zato nikak produkt teoretičnega razglabljanja, ampak so njena načela praktično preizkušena in nas niso nikoli ovirala pri resnem delu. Slovašev v tem smislu, da ne bi imel vsak član svojega političnega prepričanja, pa v našem društvu ni. Če se hoče našemu društvu kaj očitati, potem se mu more edino to, da je vzelo načela zdrave stanovske politike povsem resno in jih je dosledno izvajalo. Baš radi tega niso soglašali s smerjo poverjenika niti politični somišljeniki njegovi, ker so videli, da je protivna mišljenju drugomislečih tovarišev-članov.

Vključ vsemu nezadovoljstvu z razmerami v organizaciji, pa se je društvo in članstvo strogo pokoravalo stanovski disciplini. Ni bilo zborovanja, ne društvenega poročila, kjer se ne bi podčrtala naša zahteva po strogo stanovski smeri v organizaciji in po raznih, žal neobjavljenih sklepih je bilo poverjenstvo točno informirano o mišljenju društva. Dasi se ni oziralo nani in so bila predala stanovskega glasila za vsako kritiko stanovske politike poverjenstva zaprta, se vendar vsa leta ni društvo, ne kak član ni zatekel v javnost ali v kak drug list. Stanovska disciplina jim je to zabranjevala.

Ko je bila na pr. izdana parola, da volimo tovariša Jelenc kot zastopnika v šolsko oblast, so ga volili vsi člani od prvega do zadnjega, tudi »klerikalni«.

Le enkrat je stopilo društvo iz svoje rezerve, ko je na zborovanju jeseni leta 1924, v Dravogradu skupno s sedmima društvoma protestiralo proti

kršitvam naše službene stalnosti pod drugim PP režimom. Storilo je to radi tega, ker je molčalo poverjenstvo, da ne zapravi moralne legitimacije protestirati tudi proti nasilnem drugemu režimu.

Tovariš Jelenc je na tem zborovanju branil ukrepe režima in javno zagovarjal naslon na svojo stranko ter s tem izzval nezaupnico. Ta zadeva se ni nikdar pravilno likvidirala in članstvo, ki je v zadevi stanovske morale in časti skrajno občutljivo, je smatralo to zadevo kot nerazčiščeno in odprto.

Naši zastopniki na pokrajinski skupščini v Šoštaniu niso smatrali radi Jelencove tridesetletnice kot primerno, spravljati zadevo na dnevni red. Računalo se je tudi z možnostjo prostovoljnega odstopa poverjenika.

V taki situaciji se je nahajalo društvo, ko je bil objavljen dnevni red seje širjega sosveta s točko: Smer naše stanovske politike. Društveni delegat je bil torej naravnost primoran zastopati tam stališče in mišljenje svojega društva ter iznesti njegove pritožbe. Ko bi ta točka ne bila postavljena na dnevni red seje širjega sosveta, bi se bila zadeva razčistila na prihodnji skupščini.

Zakaj je prišla točka o smeri stanovske politike na dnevni red seje širjega sosveta?

Kot član ožjega sosveta sem imel večkrat priliko pojasnjevati stališče našega društva in opozoriti na nezadovoljstvo s smerjo poverjenika.

A nič ni moglo tovariša Jelencu prepričati, da njegovo stališče ne bi bilo pravo. Očitno se je vedno zavzemal za čim tesnejše stike organizacije z njegovo stranko in vsako kritiko njenih ukrepov, vsako zahtevo po politični nevtralizaciji organizacije je smatral kot neprijažen akt napram svoji stranki in se skliceval na tradicije naše stanovske politike.

Ker je »Učiteljski Tovariš« objavil nekaj člankov, ki se niso strinjali s tem stališčem poverjenika, je zahteval na seji ožjega sosveta okt. in nov. meseca, da se mora razčistiti stališče do smeri stanovskega glasila in je izjavil, da bo za »Učiteljskega Tovariša« zahteval na seji širjega sosveta redakcijski odbor, ker se »Učiteljski Tovariš« zavzema za depolitizacijo in napada (!) njegovo stranko.

In tako je prišla po njegovi zahtevi in želji točka o smeri naše stanovske politike na dnevni red seje širjega sosveta.

Zakaj okrajna društva niso dobila prei deklaracije v roke?

Dne 24. decembra 1925 je prinesel »Učiteljski Tovariš« dnevni red seje širjega sosveta in na dnevnem redu je bila tudi prei omenjena točka. Pod dnevnim redom je bila opomba, da morajo društva tri dni pred sejo poslati poverjenstvu eventualne predloge.

Časa je bilo malo, ker so člani našega društva prejeli »Učit. Tov.« šele 26. decembra 1925, seja širjega sosveta se je pa vršila že 10. januarja 1926. Dne 30. decembra 1925 se je sestal društveni odbor, da se posvetuje o tej točki dnevnega reda seje širjega sosveta. Zavzel je svoje stališče precizno, kakor ga je zastopal prei in tako je nastala deklaracija.

Mariborski sestanek.

Da bi pa v tako važnem vrašanju bili informirani tudi drugi člani širjega sosveta in da bi za svoje načelno stališče pridobilo društvo tudi druge člane, je bil naprošen tovariš Hren, ki je v ožjem sosvetu zastopal enako stališče, da je sklical še prei sestanek v Mariboru dne 3. januarja 1926.

Ob sebi umevno se je namreč smatralo, da se smejo člani organizacije v načelnem oziru svobodno kretati in sestajati in nihče ni računal, da bo kdo smatral tako izmenjavanje mneni med člani kot zahrbtnost, ko ga je treba vendar naravnost pozdravljati in pospeševati.

Povabljeni so bili tudi člani ožjega sosveta, ki so se že na seji v oktobru mesecu odkrito izjavili za novo smer. In če je prišel na ta sestanek tudi tovariš Dimnik, se mi zdi povsem umevno, ker je na sejah ožjega sosveta in tudi v listu že prei odkrito zastopal svoje novo stališče in se je radi tega tovariš Jelenc izrazil, da bo treba postaviti za list redakcijski odbor.

Zabranjevanje takega sestajanja in dogovarjanje v razčiščenje ideinih smeri bi bilo enako duhovnemu nasilju in na-

ravnost kvarno za duhovno življenje organizacije. Sicer pa člani ožjega sosveta v Mariboru niso zastopali ničesar novega, ampak samo ono, kar so že prei odkrito zahtevali na sejah ožjega sosveta. Torej očitki, ki se jim delajo, niso na mestu.

Ali je bila deklaracija naperjena proti osebi poverjenika Jelenc?

Deklaracija zastopa le načela, ki jih lahko priznava vsakdo, komur je dobrobit stanu pred vsem drugim na srcu. In v Mariboru se je videlo, da ni le večina ožjega sosveta, ampak tudi drugo učiteljstvo zavzeto za izvajanje nove, odločno stanovske smeri. Zato je bil tam sprejet — menda po tovarišu Dimniku — stavljen predlog, naj se ponovno opozori tovariša Jelenc, da učiteljstvo ne odobrava njegovega stališča ter se je pooblastilo tovariša Potočnika, da mu to sporoči.

Tovariš Potočnik je to storil še isti dan, to je teden dni pred sejo širjega sosveta s pismom od 3. januarja 1926, v katerem pravi med drugim sledeče: »Kakor poznam razporeženje velike večine učiteljstva glede paktiranja naše organizacije s političnimi strankami, vem da Tvoje naziranje ne bo prodrlo, ker se isto s stanovsko političnega stališča ne da z uspehom zagovarjati. Zato mislim, da bi bilo najbolje, ako no argumentaciji, ki bi jo izneslo učiteljstvo, izjaviti, da pristaneš na načela večine, da pa vendar želiš, da bi se stranke, s katero si dolgo vrsto let delal za dobrobit učiteljstva in šolstva v našem glasilu ne napadalo, brez stvarne potrebe (Saj se je tudi ni! — Op. uredn.), da pa boš z ozirom na nastali položaj vključ temu prihodnji pokrajinski skupščini izjavil potrebne konsekvence. Na ta način bi se z upoštevanjem razmer na eni strani in z upoštevanjem Tvojih zaslug za stan na drugi strani izšlo še nekako najbolje zadovoljivo. Ako bi pa tega ne hotel prevzeti, kakor Dimnik za svoje stališče referat sam, ali pa poveriš z njim koga, ki bi mogel Tvoje mnenje zastopati: uspeha pa v pričo stvarnih in

tako logičnih protargumentov ne bo mogel pričakovati.«

Iz tega pisma je jasno razvidno, da zadeva ni bila naperjena proti osebi poverjenika Jelenc, temveč se je osebo čuvalo. Ne more pa nihče zahtevati, da bi oziri na eno osebo šli tako daleč, da ne bi smeli zavzeti in povdariti pravilnega načelnega stališča v stanovski smeri.

Pravočasna predložitev deklaracije poverjenstvu.

30. decembra 1925 je bila deklaracija sestavljena, 3. januarja 1926 se je vršil sestanek v Mariboru, ki je imel namen izločiti iz deklaracije vse ono, proti čemur bi imeli zastopniki učiteljstva pomisleke in na to predlog šele predložiti poverjenstvu.

Nato je naše društvo poslalo svoj predlog poverjenstvu v Ljubljano, da ga je isto še imelo pred določenim terminom pravočasno v rokah.

Da pa člani širjega sosveta ne bodo neinformirani in lahko iznesejo protargumente in nasprotno stališče, je tovariš Mencin (ker ni bilo časa in ne imati, da bi to storilo poverjenstvo), razposlal istočasno kot poverjenstvu, deklaracijo tudi društvom, kar je tudi omenil v dopisu na poverjenstvo. Če niso dobili vsi pravi zastopniki tega v roke, so bili pomanikljivi naslovi.

Če tov. Jelenc ni hotel dati tega predloga vključ zahtevi v razpravo na seji ožjega sosveta, ki se je vršila pred sejo širjega sosveta dne 9. jan. 1926, to po mojem mnenju ni bilo pravilno.

Kdor ta dejstva uvažuje, uvidi, da je bilo postopanje s strani deklaratorjev popolnoma pravilno.

Ne pričakujemo, da bi se vsi člani organizacije mogli sprijazniti z novo smerjo, eno smemo zahtevati, da ne podkajo iniciatorjem pokreta drugih nagibov, kot so jih imeli. Vem, da so ti nagibi bili čisti, zato tudi deklaracijsko gibanje med učiteljstvom v svojih posledicah more roditi le dobre sadove za naš stan.

Peter Močnik.

RADOSLAV KNAPLIČ:

Proglas-Deklaracija.

(Dalje.)

Za to javnost poznam samo eno pot, nastopiti namreč proti nji po fašistovski tako drzno nasilno ustrahovalce (teroristično), da bode pred nami vsa zlezla pod mizo, kar doseči je enostavno nemogoče, sicer bi pa v trenutku takega ali podobnega nastopa nehali biti vzgojitelji in učitelji. Z ozirom na ostalo javnost, režim in na politične činitelje pa bi morali prav vsi in vse do zadnjega razviti v šoli zlasti pa zunaj nje v vseh disciplinah in strokah toliko delavnost, da bi v dejanju visoko nadkrili celo Gregorčičev pesniški proglas:

Življenje naj bode ti delaven dan, kar more, to mož je storiti dolžan! čemu bi vsi in vse do zadnjega gotovo ne mogli ustreči.

Uprav v politiki se odlikujoči, v nji se izdostavljajoči možje so ustvarili na

svetu kaj stvarnega (realnega), Jugoslovansko prosvitljeni škof Strossmayer je ustvaril svojemu narodu odlično kulturne naprave. Dr. Korošec je kot politik pomagal v diplomaciji ustvarjati Jugoslavijo. Vseučiliški profesor dr. Masaryk, ta v politiki največji globokomislec je kot načelnik jugoslovanskega odbora za časa svetovne vojne v Ameriki, podpiran od Angležev in Francozov, ustanovil države tlačenih narodov. Da sta bila naš Slomšek in Prešeren le količkaj v narodni politiki vzbujena, bi bil naš narod v ugodnem času že v Avstriji dobil svoje srednje šolstvo in ujedinen in jugoslovanski (ilirski) književni jezik, a ker nista bila politika sta ustvarjala le nestvarne (nerealne), t. i. le duševne (idealne) proizvode.

(Dalje prih.)

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

POŠT. ČEK. RAČ. 10.761 REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO TELEFON ŠTEV. 312

VABILO

na

XXIII. REDNI OBČNI ZBOR

ki bo

v nedeljo, dne 9. maja 1926, ob 10. uri v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 6.

DNEVNI RED:

1. Poročilo upravnega sveta o združnem poslovanju.
2. Poročilo upravnega sveta o računskem zaključku za leto 1925.
3. Poročilo nadzorstva o računskem zaključku in poslovanju upravnega sveta.
4. Predlog upravnega sveta o razdelitvi čistega dobička.
5. Volitev upravnega sveta za dobo treh let.
6. Volitev nadzorstva za dobo enega leta.
7. Prememba pravil.
8. Slučajnosti.

Ako bi ta občni zbor ne bil sklepčen, se skliče s tem pol ure pozneje drugi občni zbor v istem prostoru in z istim dnevnim redom, ki je po § 31. združnih pravil sklepčen ob vsakem številu združnikov.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finan-
 čnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-
 industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS ove informacije so vsikdar točne izbrpne
 in hitre
ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzojavni naslov Argus

Splošne vesti.

— Lep uspeh gospodarske akcije za Učiteljski konvikt v Ljubljani so donesle slike za uslužbenški list. Pri fotografijah gg. Beštru in Rovšku se je slikalo 218 učnih oseb. Prejeli smo 1430 Din. Iskrena hvala vsem, ki ste pripomogli k lepi zbirki.

— Josip Kobal, blagajnik.

— Opozariamo ponovno, da se vrši občni zbor društva za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani dne 11. aprila 1926 ob 9. uri v risalnici državnega moškega učiteljskega v Ljubljani.

— Na neukusne napade v »Jutru« na moio osebo, izjavljam neobčutnim, da nikakor nimam novoda misliti, da ti napadi prihajajo iz učiteljskih krogov. Za me smatram odgovornega le mariborskega poročevalca tega lista, ki me v svoj že strankarski gorečnosti privleče za lase celo k takim stvarim, skaterimi nimam jaz prav nobene opravka. Tak napadi se obsojajo sami in jaz zaradi njih prav mirno spim. Uverjen pa sem, da bomo mi svoje stanovsko organizacijske zadeve uredili sami, kakor bomo spoznali za pravo. Sai si ih tudi rovinarij urejajo brez nas!

Hren.

— Protesti radi pretepa učitelice v Planini. Belokranjsko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju sprejelo protest proti nasilju, ki se je izvršilo nad članico v Planini ter je zahtevalo od oblasti polnega zadoščenja prizadeti ter varstva za ponovne bodoče take slučaje.

— V »Razpisu stalnih učnih mest na osnovnih šolah mariborske oblasti«, ki je v »Uradnem listu« št. 24/1926, se razveljavlja v srezu mariborskem, desni breg, pod točko b) na str. 145 objavljeni razpis enega učnega mesta za učitelico na dvorazredni osnovni šoli v Dobravah.

— Mladinski list »Zvonček« vsebuje Ganglovo odo »Novo mesto«, nadaljevanje Vandotove povesti »Kocljeva osveta«, Kunčičevo pesnitev »V osamelost tiho šumeče noči«, nadalje spisa strica Pavleta »Izprehodi po Beogradu«, J. Jerasa »Deklice iz preteklosti«, pesnitev J. Lebana »Mladi glasbenik«, S. Savič »Pomladno hrepenenje« in Ločniškarjevo »Čebelicam«, sama mična in zanimiva vsebina. Naše neodrešene brate bo zanimal spis »Domovina vedno mislim na te«. Tudi v tej številki ne manjka oddelka »Pouk in zabava«. Kotička gospoda Doropoljskega. — Uprava ima tudi mnogo starih letnikov »Zvončka« v lični vezavi à 45 Din. Priporočamo našim naročnikom, da sežejo po njih za svoje male.

— Knjiga Slovenske Mat'ce je izšla. Slovenska zemlja, VII. del, zgodovina Slovenske Štajerske in Prekmurja izpod spretnega peresa g. prof. dr. Kovačiča je delo, ki ga mora imeti vsakdo, kdor je v posesti prejšnjih VI. del. Vzlic velikiemu obsegu (422 strani) ga da Slovenska Matica svojim članom kot člansko darilo za leto 1924/25, za dvoletno članarino 60 Din, nečlanom pa za 70 Din. Gg. poverjeniki, ki niso pobirali za omenjena leta ali pa le delno članarino, prosimo, da takoj obvestijo upravo o številni knjig, da se morejo takoj odposlati. Za leto 1926, se tiska IV. zvezek dr. Janeza Mencingerja izbranih spisov: »Abadon«. Ob priliki pobiranja zaostale članarine naj se nabira tudi za tekoče leto.

— Esperantski tečaj v Ljubljani. Ker se mnogo tovarišev(ice) zanima za mednarodni jezik »Esperanto«, pa nimajo prilike, da bi se tega jezika priučili, sem pripravljen napraviti v velikih počitnicah brezplačen esperantski tečaj v Ljubljani. Čas in kraj se objavi v »Učit. Tov.«, ako se prihlasi zadostno število udeležencev (najmanj 10). Kdor se želi udeležiti tega tečaja, naj se obrne na naslov: Peter Golobič, šolski upravitelj v Ovčaku pri Kočevju.

— Preiskave v področju prosvetnega oddelka v Mariboru. Iz Maribora piše: V 12. številki je »Učit. Tovariš«

poročal pod gornjim naslovom, da je pri teh preiskavah šlo za zadeve disciplinskega značaja in da bi bilo le obžalovati, če bi morali nositi posledice, tudi taki, ki jim je vselej prva briga strogo postopanje po zakonu. Vsakdo je lahko prepričan, da bi to predvsem obžalovali oni, ki so se jih preiskave tikale. H karakterizaciji »zadev disciplinskega značaja« pa le nekoliko pripomb! Eden disciplinski slučaj je obstojal v tem, da se je prizadeti posluževal svoje po ustavi mu zajamčene državljanske pravice ter je govoril na političnem shodu. Drugi disciplinski slučaj je bil rešen pred sodnijo, in sicer ugodno za prizadetega. S tem pa politiki niso bili zadovoljni in je bil vložen priziv, češ, če sodno ni bil kaznjen, ga mora zadeti vsaj disciplinarna kazen. Tretji »disciplinski slučaj« pa je bil rešen že krog Novega leta pri prosvetnem oddelku v Mariboru ter je bil akt tam radi brezpredmetnosti, že položen ad acta. A zopet je bila pogreta stvar na pritisk s politične strani. Toliko resnici na ljubo, nadaljnji komentariji pa niso potrebni!

— Naročnike »Zvončka« opozariamo, da smo ustavili »Zvonček« s 7. številko vsem naročnikom, ki so dolžni na naročnini. Lista smo tudi tokrat mnogo manj tiskali. Čakamo na s stavkom in bomo list no potrebi pognatili. Prosimo tovariše in tovarišice, da opozorijo deco, naj hitijo s poravnavo dolžne naročnine, nakar jim bomo zopet pošiljali list.

— Društvenim blagajnikom. Prvi obrok na članarini za leto 1926, je vplačala dobra polovica društev. Prosimo še ostala društva, da storijo napram blagajni poverjeništvu svojo dolžnost. Ta mesec zapade že drugi obrok, na kar Vas tudi opozariamo. Tovariši blagajniki hitite z vplačili, da nam ne bo treba delati novih dolgov pri tiskarni.

Naša gospodarska organizacija.

UČITELJSKI DOM V MARIBORU.

je imel dne 19. marca t. l. svoj letni občni zbor. Udeležili so se ga zastopniki 13 učiteljskih društev, delegat Društva upokojenih učiteljev in peščica tovarišev iz Maribora in bližnje okolice.

Po običajnem pozdravu se je predsednik spomnil umrlih prijateljev in članov društva: odbornika Martina Vodenika, tovarišice Klamfianjeve in tovarišev Gsellmanna in Štibleria.

Tajnik je v svojem poročilu povdarjal, da je društveno vodstvo deloma že izvedlo, deloma pa izvršuje vse sklepe lanskega občnega zbora in odborovih sej. U. D. je uspešno posredoval pri najemu dijaških stanovanj in preskrbel učiteljskemu naraščanju za učenje in shajanje lepe solnčne prostore. V kratkem izda l. zvezek prirovedk in pravilic iz mariborske oblasti in krasni Žolnirjevi igri »Šola v nebesih« in »Grudica«. O Veliki noči iznenadi šole, urade in društva z lepo sliko državnega grba. Tudi je društvo nadaljevalo z izdajo zemljevidov »geografskih enot naše ožje domovine. Ko bode razrodanega več založenega blaga, prične z izdajo slik za zemljepisni in zgodovinski pouk. Od prireditelj, katere prireja učitelstvo v korist drugih društev, jeli so kapljati prispevki v našo blagajno. Tudi je U. D. že uvedel korake, da nam UJU pomaga doseči naš končni cilj, ko bode uredilo svoje zdravilišče ob Adriji. Okrožnice učiteljskim društvom in bodrilni članki v stanovskem glasilu so bili le no nekod glas vniočera v puščavi.

Blagajnikovo poročilo bi bilo prav razveseljivo — društveno premoženje se je namreč pomnožilo blizu na million kron! — ako bi iz njega ne posneli da tri učiteljska društva sploh še niso pristopila k U. D. in da štirje še dolgujejo članarino za preteklo leto. In čudno, to so skoraj sami okraji, za katere bode U. D. največje koristi. Ker je društveno premoženje naloženo večinoma v blagu, je naša dolžnost, da ga kmalu spremenimo v gotov denar. Blagajnik prosi, da se pri denarnih pošiljavih na položnicah zaznamuje, čemu je bil denar poslan.

Po predsednikovem poročilu o gospodarski akciji U. D. se je zahtevalo, da

izda društvo slike za nazorni in zemljepisni pouk in krajinske podobe za stereoskope. Zastopstvo za »Kosmos« in šolsko lekarno se prepusti Učiteljskemu konviktu.

Predsednik Odseka za učiteljski naraščaji tovariš Skala, je poročal o posredovanju pri najemu dijaških stanovanj ter o najemu in opremljenosti lokalov za učiteljske učilnice, ki so ga marljivo izkoriščali. Ker je boljše, da se mladina zbira v solnčnih prostorih in tam čita, se uči in zabava pod strokovnim nadzorstvom kakor pa, da bi se taino shajala v zaduhlih beznicah, je malenkostna gmotna žrtev U. D. gotovo umestna.

Izvoljen je bil zopet stari odbor. In namesto umrlega odbornika Martina Vodenika se izvoli v nadzorstvo zastopnik naših vrlih upokojencev, g. A. Farčnik.

Pri določitvi članarine je zbor po daljšem razgovoru soglasno sklenil, da znaša članarina za leto 1926, za stalno nameščene učitelje(ice) 1% osebne draginske doklade, za tovariše v pripravniki skupini pa 50 Din in da apeluje na stanovsko zavednost tovarišev in tovarišic, da se z ozirom na važnost društva splošno uklonijo temu sklepu.

Vsled želje nekaterih članov in predloga nekakega učiteljskega društva, naj se U. D. spremeni v zadrugo, je občni zbor naročil novemu odboru, naj zadevo prouči in o njej poroča na prihodnjem letnem zboru.

Škoda, da se zanimivega zborovanja ni udeležilo več tovarišev, posebno iz okrajev, ki so napram društvu popolnoma brezbrizni! Morda bi potem tudi tam prodrla zavest, da je U. D. naša najvažnejša in skupna ustanova.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 17. aprila t. l. v ormoški osnovni šoli. Začetek ob pol 11. uri. Dnevni red: 1. Zapisnik, 2. Dopisi, 3. Iz Italije v domovino; predava tov. Belšak, 4. Sprememba pravil UJU; poroča tov. Rajšp, 5. Volitev delegatov za glavno in pokrajinsko skupščino UJU, 6. Slučainosti. — Eno uro pred zborovanjem je pevška vaia. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA LJUBLJANSKO OKOLICO zboruje v soboto, 17. aprila t. l. v risalnici državnega moškega učiteljskega ob 9. uri s sledečim dnevnim redom: 1. Predsednikovo poročilo, 2. Zapisnik zadnjega zborovanja, 3. Došli donisi, 4. Poročilo pregledovalcev računov, 5. Sprememba pravil UJU, 6. Volitev delegatov in namestnikov za pokrajinsko in državno skupščino, 7. Pouk petla v osnovni šoli — predava tov. S. Cerut, 8. Slučainosti. Vsled sklenila odborove seje z dne 2. aprila t. l. se bo smatralo za člane samo one, ki so se pisмено prijavili predsedniku društva do 10. aprila t. l. in poravnali članarino od 1. januarja t. l. dalje (mesečno 15 Din). Toliko v znanje, da ne bode kakih presenečenj, ako se bodo komu ustavili stanovski listi in se ga bo kratkomalo črtalo. Več stanovske zavesti in red bo zavladal tudi v našem društvu. — Odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje 17. aprila t. l. v »Narodnem domu« ob 10. uri po sledečem postopu: 1. Zapisnik in dopisi, 2. Revizija pravil UJU, 3. Volitve delegatov, 4. »Proučimo po-deželsko šolstvo«, referira tov. Vauda, ki odpira s tem ciklus predavanj o tem predmetu, 5. Slučainosti.

— BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto 17. aprila 1926 ob 8. uri v Črnomlju s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika, 2. Sprememba pravil »Udruženja Jugoslovenskega Učitelstva, 3. Debata o deklaraciji, 4. Slučainosti. — Ob 11. uri je pevška vaia — prinesite note. — Odbor.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ LAŠKO ima svoje zborovanje v soboto, dne 17. aprila 1926 ob 8. uri v šoli v Laškem. Dnevni red: 1. Zapisnik, 2. Dopisi, 3. Deklaracija, 4. Sprememba pravil, 5. Volitev delegatov za glavno in pokrajinsko skupščino, 6. Slučainosti. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

— ZBOROVANJE KAMNIŠKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA se vrši dne 14. aprila v Domžalah točno ob pol 10. uri. Udeležba obvezna. Na dnevnem redu je poleg navadnih točk predavanje g. nadzornika Matko Kanteta »Zemljepisje na osnovni šoli« in revizija pravil UJU. Kdor je upravičeno zadržan, naj se pravočasno javi društvu zborovanju. Slednja je prijavila svoj vstop v društvo.

Poročila:

— Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo v soboto dne 6. marca 1926 v Središču ob Dravi.

Tov. predsednik se spomni svojega prednika na predsedniškem mestu tov. Rajšpa, ki je do svoje upokojitve nad 20 let kljub vsem oviram spretno vodil društvo in ga povsod častno zastopal. Iskreno pozdravi navzoče s pozivom k polnoštevilnemu udeleževanju in udeleževanju pri naših zborovanjih, katerim je program jasno začrtan v društvenih pravilih. Posebej pozdravi gđc. Vuk iz Runča in gđc. Gale od Sv. Bolfenka, ki prisostvujeta kot gosta našemu zborovanju. Slednja je prijavila svoj vstop v društvo.

Po rešenju dopisov in aktualnih predlogov sta uprizorila tovariša Srečko Vittori in Miroslav Vennigerholz pouk o deških ročnih delih, da je moglo vse učiteljsko istemu prisostvovati. Pouk se je vršil v dveh skupinah. S primernimi navodili razrednika Vittorija so učenci nižje stopnje izrezovali in nalepljale razne like iz barvnega papirja, sestavljali predmete iz palčic in oblikovali razne priprave predmete. — Na višji stopnji je uvažal tov. Vennigerholz učence v pletarstvo iz protja. Vsled temeljite razlage in navodil obeh tovarišev je upoznalo učiteljsko bistvo teh spretnosti ter se seznanilo z načinom podavanja te nove panoge šolskega pouka.

Poslano!

Gz učitelji in učtelice!

Ako hočete učence razveseliti, potem priredite letos

mainiški izlet na Bled!

V restavraciji na Bleiskem gradu dobite obilno in dobro hrano po sledečih cenah:

Obed:

prvovrsten: Goveja juha, pečenka z dvema prikuhama in močnata jed 15.— Din
 drugovrsten: Goveja juha, goveja meso z dvema prikuhama 8:50 »
 tretjevrsten: Juha in krompirjev golaž 4.— »

Večeria:

Mesni golaš s krompirjem ali rižota s salato 6.— »

Zaiutrek ali pa mala iuzina.

Kava, čaj ali mleko z dvema kruhoma 2:50 »

Hladilne pijače:

Malinovca ali limonada, kozarec po 1:50 »

Prenočišče:

preprosto ležišče na žimnici za osebo 2.— »
 postelja s perilom 5.— »

S terase pred hotelom je prekrasen razgled na jezero in Triglav. Tudi je pripravljen prostor za igre. Postrežba je točna in hitra

Uljudno se prosi, da učiteljsko pravočasno javi prihod, število učencev in spremljevalcev.

S spoštovanjem

Hotel na Bleiskem gradu.

IŠČE SE

upokojena ali kakorkoli prosta g. učiteljica, k trem otrokom od 6-8 let, popolnoma zdrava, otrokoljubna in ne čez 45 let stara za vzgojiteljico. Ponudbe na upravo lista pod »Vzgojiteljica«.